

Egy tő melletti erdész véleményéhez

Hál' Istennek, megint egy tő melletti erdész találta fején a szöveget. Írása annyira igaz, hogy érdemes részben idézni, hátha az érdekeltek is felfigyelnek rá.

„Sok helyen olvastam, hogy Magyarországon a bruttó fakitermelést lehetne növelni, ami szerintem nem igaz. Mint gyakorló szakember, láttam az egyre kisebb mellmagassági átmérőjű kivágott fákat, erdőterületeket. Nem beszélve a nem megfelelő helyen és időben csökkentett vágásfordulóról. Erről jut eszembe, szerintem a vágásfordulót fel lehetne emelni vagy csökkenteni a cél és a biológiai érettség figyelembevételével, ami függ a fafajtól, a termőhelytől, éghajlattól, egészségi állapottól és használati módtól. Így a mennyiségi fakitermelésről át lehetne térni a minőségi és a célnak megfelelő értékesebb faanyagra. Például – szerintem – át lehetne térni az egyedi vágásfordulóra, amelyben az egészségi állapot is meghatározó lehetne a fakitermelésben, így visszatérhetnének az öreg méretes és minőséget adó faanyagok. És az erdő hangulata is megmaradna, nem beszélve az életközösségről.

Szerintem az erdőgazdálkodásra kelleme bízni, hogy mit telepít vagy telepítsen, de megkövetelni a megfelelő szabályozást. Miért ne lehetne Magyarországon is felelősséggel kialakítani erdő- és vadgazdálkodást?”

Íme egy erdész, aki ugyanazt látja, mint mi sokan mások, csak néhányan le is merjük írni. *Haag János* tő melletti erdész az erdőn látottak alapján jutott ugyanarra az állításra, amire két és fél évtizedes erdőrendezési fejlesztő mérnöki munkám és terepi megfigyeléseim alapján jutottam.

Írhattam én kedvenc lapom 2005. februári és márciusi számaiban a magyar erdőgazdálkodás intő jeleiről, de füle botját se mozgatta senki. A számok, törvényszerűségek, tapasztalatok pusztába kiáltott szavak maradtak. Lapunk 2006. márciusi számában, tehát egy év múlva már erősebben fogalmaztam, mert rablógazdálkodásról beszéltem, ami aztán tényleg rettegett kifejezése szakmánknak. A háttérben minden érdemleges szakember igazat adott, a hivatali vonal kínosan lapított, mert ahogy egy minisztériumi főszürke eminenciás fogalmazott egyszer; „amiről nem beszélünk, az nincs”. Vállalva a széles nyilvánosság tájékoztatását, az M2 Telezöld 2006. áprilisi műsorában ismeretterjesztő szinten mondtam el a lapunkban már előzőleg leírt tényeket. A TV stáb utólag megjegyezte, hogy ez kormá-

nyellenes volt, nem győztem őket nyugtatni, miszerint a számok csupasz politikailag független tények. No, erre felháborodott az erdészeti vezetés, be akarták kérni a videoszalagot a TV-től, de ők nem adták. Kár, hogy nem tőlem kérték, mert én odaadtam volna. A TV viszont lehetőséget biztosított a válasza., a 2006. május 1-én 13 óra 50-kor az M2 Telezöld műsorában. *Wisnovszky Károly* mb. főigazgató a felső szakmai vezetés nevében adta a kínos választ, aki köztudottan nem szakértője a kérdésnek. A következő mondotta:

„Az, hogy ma Magyarországon mennyi fát vágnak, ez sok évtized tapasztalata és tervezői munkája alapján dől el. Az élőfakészletünk és erdőterületünk folyamatosan növekszik. Ezért hamis az az állítás, hogy túlhasználat lenne a magyar erdőkben globálisan, hiszen a 335 millió m³ élőfakészletünk évente 2-3 millió m³-rel nő és az is egy tudott dolog, hogy a második világháború óta fokozatosan növekszik az erdőterület Magyarországon.”

Pont az a baj, hogy a sok évtizedes tapasztalat és tervezői gyakorlat eredménye hibás volt és az öregerdők állapota romlott. Véletlenül, ha valakinek kétsége támadna, olvassa el még egyszer az idézett cikkeimet és bennük a csibés kotlós hasonlatot.

Lapunk 2006. januári számában *Klemencsics András* erd. főosztályvezető a vele készült riportban azt mondja:

„Az erdőben a folyamat kárt nem okoz, hiszen több faanyagot nem termelünk ki, mint korábbi hosszú évek során kitermelünk, ami bőven belül van az erdőtervi lehetőségen. Az évi 12 millió növedékből egyébként évi 7 millió köbmétert érint a fűrész.”

Az érveléssel a baj csak az, hogy a korábbi hosszú évek során is többet termelünk, mint amennyit az erdő állapota valóban megengedett volna. Az erdőtervi lehetőség pedig szintén több volt a lehetségesnél, ahogy az idézett cikkeimből ez kiderül. A növedék és a kitermelés összehasonlítása pedig csak szükséges, de nem elégséges feltétel, amire szintén igaz a csibés-kotlós hasonlat.

Lapunk 2007. július-augusztusi számában *Wisnovszky Károllyal* készült riport egy nagyon fontos dologról szól, mégpedig a pénzről, hogy egyáltalán lesz-e elég az erdőgazdálkodásra. Az hogy hogyan, már nem is téma. Az erdőtervi előírja az erdőállomány-adattár alapján végzett országos hozamszabályozást, amit az ala-

csonyabb rendű jogszabályok legalább ötvenként írnak elő, amit 2006-ban kellett volna végrehajtani. A nagy rossznak, azaz a pénztelenségnek egyetlen kedvező hatása lehet az erdőre, mégpedig az, hogy idézve a riportból:

„... az utolsó évi járulékfizetés miatt várhatóan csökken majd a fahasználati igény, aki teheti, jövőre halasztja a kitermelést.” Ejszen akkor legalább arra az időre csökken a túlhasználat.

Felelős vezetők kétség kívül nagyon nehéz helyzetben kénytelenek voltak nyilatkozni és valahogy igazolni próbálták az elmúlt időszak erdőhasználatának hibás szakmai gyakorlatát. A hibás döntések többségét elődeik hozták, az idézett nyilatkozók már csak kényszerpályán folytatták. Az erdőtervezésért felelős volt Állami Erdészeti Szolgálat kiváló szakembergárdáját *Halász Gábor*, majd *Csóka Péter* főigazgatók az érdembeli erdőrendezés rovására inkább számítástechnikával terhelték. Kétségkívül látványos és sok helyen hasznos, de a sok számítástechnikai többletmunkát a terepi és belső szakmunka sínylette meg. Az érintett vezetők feljebb, ill. külföldre mentek tovább. A hátramaradt, rendkívül jól képzett és lelkiismeretes legénység pedig kényszerpályán halad. Félreértés ne essék, a számítástechnika valóban rendkívül hasznos az információk egymáshoz rendelésében, elérésében, kapcsolatok, illetve törvényszerűségek felderítésében, megjelenítésében, és még számos felhasználói igény kielégítésében. Baj csak akkor van, ha a szinte korlátlan lehetőségeket nyújtó technikát a régi statisztikaszemléletű erdőrendezésnek vetjük alá, amely önmagában korlátozza a vele elérhető eredményt. Kétségkívül a felhasználókat is fel kell készíteni az új jellegű tervek fogadására. Véleményem szerint, mint aki 1980-tól két és fél évtizedig az AESZ egyik felelős fejlesztőmérnöke voltam, az erdőrendezés felső vezetése számítástechnikában és irodai elhelyezésben igyekezett kihasználni a modern tudomány lehetőségeit, ugyanakkor a modellezési módszerekben, ill. alkalmazói szemléletben az elért eredmények dacára sem mert jelentős lépéseket tenni. Amilyen kiváló az erdők egészségi állapotának felderítése, annyira hiányos az erdők szakmai állapotváltozásának – a lábbon álló és kitermelhető fatömeg viszonyainak figyelése, illetve modellezése, valamint visszacsatolása.

Bán István